

RÖNESANS SONRASI

16.YY	Avrupa'da 16. Yüzyıl başında yaklaşık 35.000 eserin 12.000.000 baskısı yapılarak çoğaltılır. Aygıtsal olarak baskı makinasında bir gelişme, ancak 1550'lerde Nurnbergli bir mekanikçi tarafından geliştirilen metal baskı tezgahı olacaktır. “Yeni yüzyılda basımcılık 1503'te Türkiye'de (Osmanlı İmparatorluğu'ndaki azınlıkların elinde), 1508'de Romanya'da, 1515'te Yunanistan'da, 1534'te Meksika'da, 1550'de İrlanda'da, 1553'de Rusya'da, 1556'da Hindistan'da, 1563'de Filistin'de, 1584'te Peru'da ve 1590'da Japonya olmak üzere on ülkeye daha yayılır”	
	BASIMCILIĞIN YENİ MERKEZİ:	FRANSA Aldus Manutius'un ölümünden sonra Aldine basımevinin düzenleme tavrı ve etkisi Fransız basımcılar tarafından kendi anlayışlarıyla sürdürülür. Basımcılığa özel ilgi duyan I. Francois 1515'de İtalya'yı işgal eder. İtalyan kültür ve sanatından çok etkilendiği için bazı İtalyan sanatçıları Fransa'da, Fontainebleau'daki sarayına davet eder. Bu sanatçılar arasında Andrea del Sarto, Benvenuto Cellini ve Leonardo da Vinci de bulunmaktadır. Üstelik Aldus'un baskıları Paris ve Lyon'daki basımcılar üzerinde büyük etki yapar. Yeni yüzyılda Fransa'da başı çeken basımcı ve yayıncılar içinde Henry ve Robert Estienne, Simon de Colines, Jean de Tournes ve Michael de Vascosan; hurufat tasarımcıları içinde ise Geoffroy Tory, Claude Garamond ve Robert Granjon gibi önemli isimler vardır.
	FRANSIZ ESKİ BİÇEMİ	Geoffroy Tory Fransa'da günden güne gelişen basımcılıkta gotiklerin yerine, Aldus'un etkisiyle roman (dik) hurufatın kullanımı yaygınlaşır. Bu gelişmede Geoffroy Tory'nin etkisi görülür. Fransız tipografisinde (bir dildeki söyleyişe ilişkin göstergeler olan) aksan imlerinin geliştiricisidir. İtalya'daki incelemelerinden sonra Aldine biçiminin kendi sürümünü Fransa'ya taşır. Yazı tasarımı, zarif çerçeve ve süslemeleriyle Paris'te etkili olur. 1525'de Horae 'yi, 1529'da ise harf tasarımı hakkında bilgiler de içeren Champ Fleury 'yi basar. Bu özel eseri Roma kapitaller hakkında yorumlar ve izahatlar içermesiyle farklı bir önem kazanır.
		Claude Garamond Fransız Eski Biçem (French Old Style) yazı tasarımının en zarif örneklerini oluşturur. yüzyılın ilk yarısında Fransa'nın büyük yayıncıları olan Simon de Colines ve Robert Estienne'nin basımevleri için hurufatlar kesmiştir. Garamond, Tory'nin de etkisiyle Jenson'dan daha ziyade Aldus'un tasarımlarından esinlenir, ancak kendi adıyla ünlenen hurufatında hümanistik yazıdaki yeni gelişmeleri özgün biçiminde Fransız estetiğiyle metalde dönüştürür. Ben Rosen'in gerçek anlamda metal hurufat dizgiyle hazırladığı ve 1964 yılında yayınladığı Typos; Das Grose Buch Der Druckschriften (Hurufatlar; Baskı Yazılarının Büyük Kitabı) adlı eserinden Garamond İtalik fontunun büyükharfleri.
		Cristopher Plantin 1561'de Garamond'un hurufat ve muştalarının bir kısmını satın alan Christopher Plantin 16. Yüzyıl'ın ikinci yarısında basımcılığın öncülerinden biridir. Bu dönemde Fransa'da kilise ve hükümet tarafından basımcılığa getirilen kısıtlamalar nedeniyle basımcılığın merkezi Belçika'ya kayar. Tipografik yeniliklerden daha ziyade, yayınlardaki çeşitliliği ve girişimciliği Plantin'i başarılı kılar. 1568 ve 1572 yılları arasında, İspanya kralı tarafından verilen siparişi gerçekleştirmek için çalışır. Biblia Regia adıyla bilinen bu yayın büyük boy, sekiz cilt, İbranice, Arapça, Yunanca, Latince ve Süryanice olmak üzere beş dilde dizgiyi aynı sayfada içerecek bir biçimde düzenlenmiş ve hem kağıda hem de özel cilt olarak parşömene basılmıştır. Bu nedenle Çok Dilli İncil (Polyglot Bible) olarak da anılır. 1576'da hazırladığı ve basımevinin dizgi olanaklarını gösteren Index Characterum (Yazı Karakterleri Dizini) Garamond'un karakterlerini de içermektedir. 20. Yüzyıl'da Antwerp'de “Plantin-Moretus” adıyla anısına basımcılık müzesi kurulmuştur.
	İSVİÇRE	Basel'da basımcı Johann Froben hümanist ve reformcu alimleri ve sanatçıları bir araya getiren bir yayıncılık ortamı yaratır. Basel'da farklı yayınevlerince basılan bazı kitaplar sadece kendi döneminde değil, çok uzun süreli önemli eserler arasında yer alır
		Holbein Hans Holbein ise resimlemeci ve süslemeci. Holbein'in çalışması Dance of Death Lyon'da 1538'de basılır, ancak resimlemelerin ağaç kalıpları Basel'da hazırlanır.
		Erasmus Ünlü düşünür Erasmus bilgin, çevirmen ve düzeltmen
		Froben Froben, hümanist ilim ve edebiyatının önemli eserlerini yayımlar. Bunların içinde Erasmus'un Latince çevirisiyle New Testament in Greek'i de vardır. Epigrammata : Thomas More'un bu önemli eseri 1520'de Johann Froben tarafından Basle'da basılır.
		Leonhard Fuchc 1542'de Michael Isengrin tarafından basılan De Historia Stirpum adlı botanik çalışması.
		Andreas Vesalius 1543'de Johann Oporinus tarafından basılan ve resimlemeleri Jan Stevenszoon van Calcar tarafından yapılan De Humani Corporis Fabrica adlı tıp-anatomi kitabı bulunmaktadır. Anatomi deseninin klasik bir örneği olarak kabul edilen ve sanatçılar tarafından çeşitli el ya da ders kitaplarında kullanılan Vesalius'un eseri sadece kendi çağında değil, 20. Yüzyıl'ın çağdaş tıp eğitiminde de gözde yayınlar arasında yer alır.

17.YY	17. Yüzyıl'da tipografik basımcılık sekiz ülkede; 1602'de Filipinlerde, 1610'da Lübnan ve Bolivya'da, 1639'da Amerika'da, 1640'da İran'da, 1642'de Finlandiya'da, 1643'de Norveç'de ve 1644'de Batı biçimlerinde olmak üzere Çin'de başlar.	
	İLK GAZETE	Bu yüzyılın bir diğer önemli gelişmesi aylık, haftalık ve daha sonra günlük gazetelerin yayınlanmaya başlamasıdır. 1609'da Frankfurt'ta 'Avisa Relation Oder Zeitung' , daha sonra adı London Gazette olan Oxford Gazette ve 1690'da Boston'da Public Occurrences Both Foreign and Domestic ilk çıkan gazetelerdir. <i>1609'da dünyada düzenli basılan ilk gazete Almanca olmasına rağmen Johan Carolus tarafından Strasbourg'da yayınlanmaya başlar. Frankfurt'ta ise ilk haftalık gazete 1615'te yayınlanır.</i>
	Dünya edebiyatının devleri olan Shakespeare, Cervantes, Milton, Moliere ve diğerleri bu yüzyılda eserler verir. Ancak diğer yanda 17. Yüzyıl İngiltere'de katı bir sansür yaşanmaktadır. Bu yüzyıl aynı zamanda Fransa'daki Kraliyet Basımevi'nin (Imprimerie Royale) önem kazandığı bir çağdır.	
	HURUFAT	Kardinal Richeliu tarafından 1639'da kurulan basımevi tarafından yayınlanan ilk kitaplarda önce Claude Garamond 'un ve daha sonra ise Jean Jannon 'un hurufları kullanılır.
	İNGİLTERE	17. Yüzyıl'ın ikinci yarısında İngiltere'de tipografik basımcılık Hollanda'dan gelen huruflara bağlıdır. 1585'de basımcılığın başladığı Oxford Üniversitesi'nin basım ofisi 1660-70'li yıllarda dekan John Fell yönetiminde Üniversite Basımevi olarak yeniden kurulur.
	Peter Walperger	1676'da Hollanda'dan gelen Peter Walperger University Press için yeni huruflar keser. 18. Yüzyıl başında Clarendon'un The History of the Rebellion and Civil Wars in England (İngiltere'de İsyan ve İç Savaş Tarihi) adlı eseri Walperger'in kestiği hurufla dizilerek üç cilt battal boyda basılan güvenilir bir yayındır
	FRANSA	17. Yüzyıl sonu ve 18. Yüzyıl başında Fransa'daki Kraliyet Basımevi'nin (Imprimerie Royale) yönetimi yeni bir yazı karakteri tasarımı için bilim adamları ve sanatçılardan oluşan bir kurul görevlendirir. Matematikçi Nicolas Jaugeon'ın başını çektiği akademik grubun çalışması katı, mekanik ve bilimsel bir tasarım oluşturur.
Geçiş Dönemi Hurufatı	Philippe Grandjean	Simonneau tarafından gravürlenene tasarımın muştı kesim görevi Philippe Grandjean'e verilir. Yazı sanatını ve estetiğini de kesime katarak, katı ve mekanik çizimleri daha zarif, güzel ve işlevsel kılar.
	Romain du roi Louis XIV	Sonuçta "Romain du roi Louis XIV" olarak adlandırılan ve sadece Kraliyet Basımevi tarafından kullanılan huruflar ile basılan ilk eser 1702'deki "Medailles sur les Principaux Evenements du Regne de Louis le Grand" (Büyük Lui Zamanının Temel Olayları Andacı) 'dır. "Romain du roi" çizimleri 17. Yüzyıl'ın son yıllarından 18. Yüzyıl'ın ortasına değin 82i font olarak kesilir.

18.YY	18. Yüzyıl mutlakiyet rejimlerinin, kralların ve sultanların baskın olduğu, diğer yanda bilim ve sanatın da geliştiği, tüm savaşlara ve çatışmalara rağmen yeni bilim ve araştırma alanlarının ortaya çıktığı bir yüzyıldır. Batı'da büyük ülkelerin her alanda yarıştığı ve kapıştığı, kolonyalizmin yayıldığı, denizciliğin geliştiği, ansiklopedik yayın fikrinin ortaya çıktığı, buluş ve fetihlerin arttığı bir çağdır. Eski biçem'in son demleri yaşanmakta, geçiş dönemi hurufatları adım adım Modern hurufatlara doğru olan evrimin yolunu açmaktadır. Gravür baskıda çizim, kazıma ve tonlama teknikleri her geçen gün geliştirilmiştir. Kitap basımında resimlemeler daha ustaca sanat çalışmalarıyla ve geliştirilen yeni tipografik öge ve süslerle, yani, tipografik tasarımın tamamlayıcı unsurlarıyla yapılır olmuştur. Bu bakımdan Endüstri Devrimi öncesi tipografik basımcılıkta gelinen son aşamayı temsil eder.	
	OSMANLI	18. Yüzyıl, (azınlıklar dışında) Osmanlı'da matbaacılığın başladığı bir çağdır. İmparatorluk içinde bulunan diğer dini topluluklar (teba) 16. Yüzyıl'ın başından itibaren basımcılık tekniğini uygulamaya başlamıştı. Nihayetinde, 3. Ahmet zamanında, "Lale Devri" de denen duraklama döneminde, İbrahim Müteferrika ile Osmanlı'da dini yayınlar dışındaki basımcılık başlamış oldu.
	İbrahim Müteferrika	Osmanlı'da hazırlanmış ilk nesih hurufatı Müteferrika'nın yanında çalışan başmürettip ve gravürcü Yona'nın döktüğü ileri sürülür. Van Kulu Lügatı (nesih hurufat) , 1726-28 yıllarında basılan ilk eserdir. Daha sonra, desenler ve resimlemeler içeren ilk resimli kitap olarak Tarih-i Hind-i Garbi , haritalar ve çizimler içeren Cihannüma ve ilk Latin hurufatıyla basılan Grammaire Turque gibi kitaplar yayınlanır. Fenn-i Lağım
	FRANSA	Pier Simon Fournier - Ambroise Didot
	Punto Dizgesi Ölçümlemesi	Pier Simon Fournier About the History & Development of the Various Branches of the Art of Printing (Basımcılık Sanatının Çeşitli Dallarının Tarihi ve Gelişimi Hakkında) adlı eseri onun mesleki alana değerli akademik katkısını sunar. 1742'de kendi ilk dizgi örneği kitabı olan Modeles des Caracteres de l'Imprimerie'i (Basimevinin Yazı Karakteri Örnekleri)'ni yayınlar. 1766'da ise iki ciltlik yayınladığı Manuel Typographique'inde (Tipografi Elkitabı) basımcıların kullandığı punto dizgesinin ölçümlemesini geliştirir. Geliştirdiği tipografik araçlar kendi döneminde süslenmiş kitapların üretimini teşvik eder. Dökümhanesinde süslenmiş yazı karakterleri, başlangıç büyükharfleri, çelenkler, çiçekli süslemeler, fistonlar, küçük resimlemeler, süslenmiş tire ve çizgiler, askılar, gerçek bahçe imgeleri ve çerçeveleri, basımcı çiçekleri, bölüm başlıkları ve danteller gibi birçok tipografik süsleme ve düzenleme unsurları üretilir. Bu olanaklar, tipografide "Rokoko" eğilimlerin gerçekleşmesini sağlar. Jean de la Fontaine'in "Dünyadan Kontesler ve Romanlar" adlı eseri 1762'de Joseph Gerard Barbou tarafından Amsterdam'da ve Paris'te basılan eseri.
	İNGİLTERE	
	Eski Biçem	William Caslon 1692'de doğan William Caslon, Londra'da silah kabzalarını gravürleme ve kitap ciltleme işlerinde çıraklık yapar. Kendi dökümhanesini 1720'de kurar ve ilk işlerinden biri olarak İncil'in Arapça basımını içeren dini yayınlarla çevresinde dikkat çeker. İlk gelişmiş dizgi örnekleri sayfalarını 1734'de yayınlar. 'Caslon' hurufatının yüksek işlevsel niteliği Kıta Avrupası yayıncıları arasında da beğeni kazanmasını sağlar. Roman (dik) kesimi hem aydınlık hem de daha geniştir; böylelikle küçük puntolarda bile yüksek okunurluk özelliğine sahiptir. 'Caslon' fontu, dik ve eğik biçemlerinin çağdaşı Hollanda hurufatları üzerinde temellendirilmiş olmasına karşın, eski biçemin (old style) başarılı bir yeni yorumunu sunar. William Caslon'ın biçimlendirdiği yazı karakterlerinin başarısının altında Amerika'daki kolonyal bölgelere de ihraç edilmesi yatmaktadır . Üstelik Amerika'da 1776'da " Bill of Rights " (Haklar Bildirgesi) Caslon hurufatıyla basılmıştır.
	İngiliz Eski Biçemi	Caslon Roman Caslon yazı karakteri Hollanda hurufatlarında temellendirilmiş olmasına rağmen, açık, aydınlık, zarif ve eski biçemin gelişmiş bir örneği olarak hızla benimsenmiş , ancak XVIII. Yüzyılın sonundan 19. Yüzyıl ortalarına kadar bir ara gözden düşmüş, 20. Yüzyıl'da ise yeni kesimleriyle kitap dizgisinde tekrar geçerlik kazanmış bir fonttur. Ben Rosen'in 1964'de gerçek metal hurufat dizgiyle yayınladığı "Hurufatlar; Baskı Yazılarının Büyük Kitabı" adlı eseri
	Geçiş Dönemi	John Baskerville 18. Yüzyıl'ın ikinci yarısının önemli bir hurufat tasarımcısı olan John Baskerville, antik ve klasik edebi eserlerin nitelikli bir basımcısıdır. Baskerville, özel basım yayınlar hazırlamak için hem yeni hurufatlar tasarlar , hem de baskılarının daha nitelikli olabilmesi için sıcak baskılanmış (parlak ve pürüzsüz) kağıdı ve yoğun, koyu mürekkebi geliştirir. Baskerville'in yazı tasarımı öncekilere göre oldukça farklıdır. Düşey ve yatay vurgular arasındaki fark daha belirgindir. Caslon'ın eski biçem temelli tasarımına göre bazı harfleri farklı olan Baskerville'in hurufatı şık, kontrast, koyu etki veren ve daha mükemmel bir biçimlenişe sahiptir. Bastığı yayınlar arasında 1751'deki Latince Virgil ve Juvenal & Persius , 1758'deki Milton , 1763'de ise Cambridge Üniversitesi için kraliyetin battal boy ölçüsünde hazırladığı Bible bulunmaktadır. Baskerville Roman ve Baskerville Roman İtali
	İTALYA	
	Çağdaş Biçem	G. Bodoni Bodoni'nin ilk çalışmalarında Fournier'in etkisi görülür. İlk önemli işlerinden biri 1775'de basılan Epithalamia'dır. Bu büyük boy ciltli ve gravürlü eser Avrupa'da beğeni kazanır ve Bodoni'nin ünlenmesini sağlar. 1788'de 360 sayfalık hurufat dizgi örnekleri kitabını yayınlar. Bodoni'nin en ünlü çalışmalarından biri 1791'deki tek ciltlik Horace'ın Opera'sı ve 1793'deki iki ciltlik Virgil 'idir. 1808'de Napolyon için üç ciltlik Homer'i basar. Ömrü boyunca 50.000 den fazla muştaka keser. Eşi bir dizgi örneği kitabı olarak Manuale Tipografico adıyla bastırır . 20. Yüzyıl'da özellikle moda dergi ve süreli yayınlarında kontrast ve çekici özelliğinden dolayı başlık fontu olarak tercih edilmiştir.

19.YY	<p>Bu dönemde London Times yüksek sayıda baskısı yapılan ilk gazeteler arasındadır. Baskı makinelerinde dönel güçlü yatay silindirik ve büyük format aygıtlar; kalıp işlerinde stereo-type uygulaması; kağıt üretiminde ise rulo kağıt (continious paper) gibi gelişmeler sayesinde baskı tirajı artar. Sonraki yüzyılda da etkinliğini sürdürecektir olan yeni ve güçlü basımevleri ve hurufat dökümhaneleri kurulur. 1830'lardan yüzyıl sonuna kadar Viktorya Çağı (Victoria Era) olarak anılan 19. Yüzyıl fotoğraf, daktilo, esnek kalıp, foto-gravür, klişe, pantograf gibi teknik buluşların basımcılıkta etkisini gösterdiği bir dönemdir. Yüzyıl sonuna doğru dizgi işleminde çağ atlatan buluşlar yaşanır. Linotype ve Monotype gibi klavye girişli sıcak kurşun döküm aygıtları nihayet Gutenberg çağından beri tek tek elle yapılan dizginin yerini alarak, eski matbaacılığa yeni bir boyut getirir. Bu aygıtlar için geçmişin yazı tasarımları gözden geçirilerek yeni çizim, kesim ve dökümleri yapılır. Tipografik ölçülerde de yeni ve çağdaş genel geçerler oluşturulur.</p>	
	Heidelberg Baskı Makinesi	1850'de iki Alman tarafından kurulan firmanın 1902'de ürettiği düz-yatak silindir modeli bir Heidelberg baskı makinesi. Bunlar yarı özdevimli, dönel güçlü kocaman mekanik harikalarıdır. Büyük boyut basan bu makinede kağıt henüz elle yerleştirilmektedir. Bu baskı makinesinde yüksek tirajlı sonuç elde etmek zordur. Özel baskılar için geliştirilmiştir.
	Stereotype	Daha önce Claude Gerroux'un geliştirdiği "papier-mache" (kağıt-hamuru) çoğaltma kalıbını dökebilmek için oluşturulan yarım silindir biçimli döküm kutusu stereotype ile baskı hız kazanır. Böylelikle, tipo baskı temelindeki geniş hurufat düzenlemeleri bozulmadan ve güvenli bir biçimde dönel baskı makinelerinde "kısa sürede yüksek tiraj" için kullanılabilir.
	Çembere Bağlı Hurufat Dizgi	Klasik uygulamada tek tek metal harfler (hurufat) kumpasa dizilir; oluşturulan satırlar birlikte sütunlar biçiminde bağlanır ve daha sonra sayfa üzerinde alacağı konuma göre vizo anahtarı, kısı ve garnitür kullanılarak çembere tutturulan dizgi basıma hazır duruma getirilir. Diğer tüm işlem aynı olmasına karşın, elle tek tek yapılan hurufat dizginin yerini artık dizgi satırları olarak tuşlamayla doğrudan hazırlanan satır dizgi alacaktır.
	Linotype	Buluşu Ottmar Mergenthaler tarafından 1886'da yapılan Linotype sıcak kurşun satır döküm makinesi. Linotype klavye, çoğaltma kalıbı mağazası ve kurşun döküm birimiyle tümleşik olarak tasarlanmıştır. Bu son derece karmaşık makine dönemin üstün mekaniği ve pnömatiği (basınçlı itme gücü) sayesinde geliştirilmiş, daha sonra elektrik ve motor gücüyle güçlendirilmiştir.
	Delacroix taşbaskı	1828'de Goethe'nin Faust'unun yeni basımı için Delacroix taşbaskılar hazırlar.
	Manet taşbaskı	1875'de basılan Edgar Alan Poe'nun Raven
	Grandville ağaç gravür	1844'de basılan Un Autre Monde
	William Morris - Kelmscott	Ortaçağ ve Incunabula döneminin baskılarını daha mükemmelleştirme ve diğer el sanatlarının yeniden canlandırılması için çalışır. Böylelikle, daha nitelikli basımlar yapmak için İngiltere'de özel baskı tezgahları kurulur. Kelmscott Chaucer (Troy'un küçük punto kesimi) yine Morris'in bir hurufat tasarımıdır.